

Lokal udviklingsstrategi

for den lokale aktionsgruppe, LAG Lemvig, Ringkøbing-Skjern
under landdistriktsprogrammet for perioden 2014–2020

November 2014

MINISTERIET FOR
**BY, BOLIG OG
LANDDISTRIKTER**

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

Danmark og Europa investerer i
landdistrikterne

Indhold

Kort resumé	3
A. Navn og adresse	4
B. Kontaktperson (formand for den lokale aktionsgruppe)	4
C. Bilag	5
D. Redegørelse for processen for udarbejdelse af strategien.....	6
E. Analyse af området	8
F. Strategiens vision og handlingsplan, mål, aktiviteter og forventede resultater	9
G. Andre planlagte mål og målsætninger.....	15
H. Aktionsgruppens forvaltning af strategiens gennemførelse	15
I. Finansiering af strategien og tidsplan	18
J. Prioriteringskriterier for udvælgelse af ansøgninger til tilskud	19
K. Bemærkninger og eventuelle andre overvejelser, aktionsgruppen har gjort sig.....	20
L. Underskrifter.....	20

Kort resumé

Kort resumé af strategien

Hovedfokus for strategien er forbedring af den demografiske situation og forbedrede erhvervsmuligheder for området.

Forbedringen skal opnås via områdets styrkepositioner, ikke mindst områdets erhvervsmuligheder, ligesom områdets mange naturressourcer indgår.

Dertil kommer, at områdets traditioner for iværksætterier og evne til at håndtere egen situation betragtes som en væsentlig ressource.

De erhvervsmæssige styrkepunkter vurderes bl.a. at findes indenfor fødevarer, turisme/oplevelser og vedvarende energi.

Strategien skal realiseres via et bredt samarbejde mellem virksomheder, offentlige myndigheder og institutioner, foreninger, borgere og alle, som ønsker at medvirke. Aktionsgruppen vil spille en aktiv rolle i strategien og tage de nødvendige initiativer i realiseringen heraf.

A. Navn og adresse

A.1. Navn på den lokale aktionsgruppe: LAG Lemvig, Ringkøbing Skjern
A.2. Den lokale aktionsgruppes adresse: Ved Fjorden 6, 6950 Ringkøbing
A.3 Aktionsgruppens e-mailadresse: poul.nystrup.christensen@rksk.dk
A.4. Aktionsgruppens telefonnummer: 99 74 17 65

B. Kontaktperson (formand for den lokale aktionsgruppe)

B.1. Formand: Bente Tang	
B.2. Formandens adresse (vejnavn, postnummer og by): Hanninggårdvej 1, 6900 Skjern	
B.3. Telefonnummer: 22 62 25 95	B. 4. E-mail: hanninggaard@hanninggaard.dk

C. Bilag

C.1. Dokumenter der vedlægges den lokale udviklingsstrategi:

Bilag D 1. Oversigt over bestyrelsen for LAG Lemvig, Ringkøbing-Skjern.

Bilag D 2. Godkendelse af udviklingsstrategien fra Region Midtjylland, Lemvig Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune.

Bilag E 1. Situationsbeskrivelse af området og en analyse af de lokale udfordringer, udviklingsbehov og potentialer.

Bilag E 2. SWOT analyse.

Bilag H 2.

Bilag I 1. Driftsbudget.

D. Redegørelse for processen for udarbejdelse af strategien

D.1 Inddragelse af lokale aktører i strategiens tilblivelse

Redegørelse for:

- Hvordan og hvilke centrale aktører er blevet inddraget i udarbejdelse af udviklingsstrategien.
- Hvordan den lokale godkendelsesprocedure er blevet gennemført.

Centrale aktører omfatter:

- Aktionsgruppens bestyrelse og medlemmer
- Lokale organisationer, foreninger, borgere og erhvervsliv
- Kommuner og region
- Koordinatorer, konsulenter m.v.

Ad D.1)

- Mod slutningen af den afsluttede periode for 2007-2013 foregik der i bestyrelserne for de tidligere LAG'er en evaluering af det program, som skulle afsluttes, og i den forbindelse så bestyrelserne hver for sig på, hvordan erfaringerne fra det afsluttede program kunne komme den nye periode til gode.
- Da den nye inddeling af LAG blev kendt, blev der afholdt møder (på formandsniveau og på bestyrelsesniveau) mellem bestyrelserne for de to tidligere LAG. Det blev besluttet, at man i fællesskab ville sætte sig i spidsen for etablering af en ny lokal aktionsgruppe for de to geografiske områder. Begge de to tidligere LAG havde ønsket at fortsætte som selvstændige enheder, men det blev besluttet, at man vil arbejde i rammerne af den nye opdeling med en fælles LAG.
- Den 20. august 2014 blev der afholdt informationsmøde for interesserede i de to områder. Møderne var annonceret og afholdt med henblik på dels at informere om det nye program, dels at lægge op til en beslutning om etablering af en lokal aktionsgruppe for det geografiske område, de to kommuner dækker. Der var ca. 85 fremmødte til mødet, hvor en konsulent på vegne af MBBL redegjorde for det nye program, og hvor det senere blev besluttet at stifte den nye lokale aktionsgruppe under navnet LAG Lemvig, Ringkøbing-Skjern.
- I forlængelse af informations- og beslutningsmøde blev der afholdt stiftende generalforsamling for den nye LAG, herunder blev vedtægter for den nye forening godkendt. Der blev valgt bestyrelse for foreningen med fem repræsentanter fra hvert af de to områder, ligesom der blev valgt formand for bestyrelsen. Bestyrelsen er senere blevet komplet i forbindelse med, at der er udpeget to kommunale repræsentanter (en fra hver af de to kommuner) samt en repræsentant for Region Midtjylland, ligesom bestyrelsen har konstitueret sig. Som bilag D 1 er vedlagt oversigt over bestyrelsens sammensætning, herunder hvilke grupper bestyrelsen repræsenterer.
- Formand og næstformand har afholdt møde med repræsentanter for de to kommuner med henblik på koordinering af arbejdet med udviklingsstrategien og opstart af den nye LAG.
- I forbindelse med udarbejdelse af ansøgning om godkendelse udarbejdede bestyrelsen foreløbige indsatspunkter for den kommende strategi. Der blev samtidig ansat ekstern bistand til det praktiske arbejde med strategien, og det blev besluttet at afholde to debatmøder med henblik på at få forslag og ideer til udviklingsstrategien fra medlemmer og andre interesserede.

- To debatmøder er afholdt. Blandt andet på grund af en kort planlægningsfrist var fremmødet til de to debatmøder ikke overvældende, men der var god debat på møderne, som gav gode input til strategiarbejdet. Der var to forskellige temaer for møderne, nemlig "bosætning" og "erhverv". På møderne gav lokale ressourcepersoner deres bud på konkrete delemner. Desuden orienterede bestyrelsen på møderne om udviklingsstrategiens centrale placering i det kommende LAG arbejde.
- På baggrund af drøftelser i bestyrelsen mv. og de afholdte debatmøder blev der udarbejdet et administrativt forslag til udviklingsstrategien.
- Strategien blev drøftet, tilrettet og godkendt på bestyrelsesmøde i LAG Lemvig, Ringkøbing-Skjern den 27. oktober 2014.
- Efter vedtagelsen i bestyrelsen er udviklingsstrategien sendt til høring hos Region Midtjylland, Lemvig Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune. Vedlagt følger som bilag D 2 de tre myndigheders godkendelse af og kommentar til strategien.
- Emnerne for den nye udviklingsstrategi har været drøftet i forbindelse med det afholdte informations- og beslutningsmøde, og der er ligeledes afholdt to debatmøder i forbindelse med planlægning af strategien. På baggrund heraf er det valgt at lægge forslaget til strategien på udvalgte hjemmesider og orientere alle medlemmer direkte herom via mail. Medlemmerne blev herefter opfordret til at tilkendegive, hvis man ikke er enig i strategien. Der er kun modtaget positive kommentarer til strategien, som bestyrelsen med udgangspunkt i de afholdte møder og den valgte procedure betragter som godkendt af medlemmerne.

Centrale aktører i processen med den nye udviklingsstrategi:

- Den nyvalgte bestyrelse har været omdrejningspunktet i strategien, idet bestyrelsen har taget initiativ til strategien og afholdt nødvendige møder.
- Lokale borgere, foreninger og virksomheder har været aktive i processen via deltagelse i møderne og via input på anden vis. Blandt andet har lokale ildsjæle, foreningsrepræsentanter og virksomhedsejere bidraget med indlæg på debatmøderne.
- Region Midtjylland og de to kommuner har bidraget via tilvejebringelse af relevant baggrundsmateriale og i forbindelse med høring af oplægget. Desuden har kommunerne bidraget med praktisk hjælp undervejs.
- Koordinatorerne for de to tidligere LAG'er har løst praktiske opgaver i forbindelse med tilvejebringelse af forslaget til den nye udviklingsstrategi.
- Konsulentvirksomheden VESTviden ApS har haft den praktiske opgave med strategien.

Set på baggrund af den forholdsvis korte tid, bestyrelsen har haft til rådighed for en proces for den kommende udviklingsstrategi, føler vi, at der har været en fornuftig proces frem til den færdige strategi, og den dermed er godt funderet i af medlemmer og øvrige centrale samarbejdspartnere.

E. Analyse af området

E. 1 Situationsbeskrivelse af området og en analyse af de lokale udfordringer, udviklingsbehov og potentialer:

1. Infrastruktur (trafikforhold, uddannelses- og sundhedsforhold, energiforsyning).
2. Natur, inkl. udnyttelse/benyttelse.
3. Eventuelle særlige miljømæssige forhold
4. Erhvervsstruktur – små, store virksomheder, iværksættere, beskæftigelsesudvikling m.m..
5. Områdets befolkning: Befolkningssammensætning (alder, køn) og -udvikling, tilflytning/raflytningsmønstre m.m.
6. Kulturelle forhold /kendetegn for området.

SWOT analyse.

Ad. E.1)

Vedr. punkterne 1-6: Der henvises til vedlagte bilag E 1.

SWOT analyse: Der henvises til vedlagte bilag E 2.

F. Strategiens vision og handlingsplan, mål, aktiviteter og forventede resultater

F. 1 Udviklingsstrategiens vision

Vision for aktionsgruppens virke i programperioden.

Ad. F.1)

- Visionen for LAG Lemvig, Ringkøbing-Skjern er, at der i løbet af programperioden skabes positiv befolkningsudvikling og positiv erhvervsudvikling i aktionsgruppens geografiske område. Visionen realiseres via fokus på områdets styrker og i tæt samarbejde med alle aktører: erhvervslivet, offentlige myndigheder og institutioner, foreninger, private borgere og andre.

F.2 Strategiens mål

Aktionsgruppens strategi mål, baseret på analyse og situationsbeskrivelse.

Ad F.2)

- Flere iværksættervirksomheder, fokus på niche iværksættere. Niche iværksættere tænkes bredt: såvel nystartede iværksættere, igangværende virksomheder, som etablerer niche inden for eksisterende virksomhed samt netværk blandt iværksættere.
- Forbedret kommerciel udnyttelse af områdets rige naturmuligheder – med fortsat fokus på aktiviteter på naturens præmisser.
- Fortsat udvikling af områdets styrkeposition på fødevarerområdet via udvikling af lokale fødevarer.
- Fortsat udvikling af områdets styrkeposition på turismeområdet med særligt fokus på mulighederne for aktiviteter i naturen.
- Fortsat udvikling af områdets styrkeposition i forhold til vedvarende energi – fokus på yderligere kommercialisering og anvendelse i forhold til øget bosætning.
- Fortsat udvikling af områdets styrkeposition i forhold til industri og produktion. Områdets mange små og mellemstore industrivirksomheder vurderes at udgøre et fortsat potentiale.
- Konkrete bosætningsaktiviteter rettet mod specifikke målgrupper.
- Etablering af forum for synlig involvering af unge i bosætningsproblematikker. Forum skal involvere de unge mest muligt og primært være tilrettelagt på deres præmisser.
- Fortsat fokus på lokale initiativer (sogenniveau), som kan være med til at forbedre og vedligeholde attraktive bosætningsforhold i lokalområderne.

LAG skal være initiativtager og aktør i et bredere samarbejde til gavn for det geografiske områdes generelle udvikling og til konkret realisering af strategien. Især, hvor der er tale om områdets styrkepositioner, forventes projekter og initiativer primært at komme fra lokale aktører.

F.3 Aktiviteter

Aktionsgruppen skal opstille og beskrive de aktiviteter, som forventes iværksat for at nå udviklingsstrategiens mål.

Eksempler på aktiviteter, hvis målet er at styrket salget af lokale kvalitetsfødevarer:

- Styrke lokale fødevarenetværk
- Udvikling af nye lokale produkter
- Anvendelse af nye processer, teknologier og afsætningskanaler

Aktionsgruppens mål og forventede aktiviteter skal anføres i skemaet nedenfor.

Skemaet er i to dele. En del for de mål og aktiviteter der vedrører vækst- og jobskabende erhvervsudvikling og en del der vedrører forbedring af rammevilkårene.

Der udfyldes et skema *for hvert mål*, som aktionsgruppen har prioriteret. Til hvert mål kan aktionsgruppen anføre det antal aktiviteter, som findes nødvendige for at opfylde målet. Inden for de standardkategorier, som er anført i skemaet, som fx investeringsomfang, antal projekter, antal job osv. skal aktionsgruppen udfylde det forventede antal og beløb.

Der er naturligvis tale om et skøn, men skal betragtes som et pejlemærke for det resultat som LAG'en ønsker og realistisk kan forvente at opnå gennem sine aktiviteter.

Som nøgletal for resultater vedr. jobskabelse og værdiforøgelsen benyttes følgende minimumtal: 10 millioner kroner i projektinvesteringer skaber som minimum 3 millioner kroner i værdiforøgelse (omsætning) og 3 fuldtidsarbejdspladser. Det gælder her skønsmæssigt for alle erhvervsrettede aktiviteter.

Hvis de forventede resultater af aktiviteterne skønnes at være højere, skal det begrundes i skemaet under bemærkninger. For samarbejdsaktiviteter kan det evt. være relevant idet der for et forholdsvis beskedent projektbeløb (etablering og drift af netværket i en periode) kan forventes en indirekte effekt, der skaber såvel nye job som værdiforøgelse blandt de deltagende i netværket.

Ad F.3) Aktiviteter og aktivitetskema - bestyrelsens bemærkninger

De konkrete projekter og den konkrete udmøntning af målene skal ske efter Leader princippet, og bestyrelsen kan derfor ikke så tidligt i programperioden fastlægge en detaljeret projektplan.

Konsekvenserne i nedenstående skema er derfor angivet på mål niveau.

Dertil kommer, at bestyrelsen ikke kender de økonomiske rammer for LAG indsatsen fremadrettet, det har derfor også været nødvendigt at opstille forudsætninger herfor.

Endeligt er det umuligt at kende den økonomiske volumen af fremtidige projekter.

Tal og angivelser i skemaerne F 3 er derfor i meget høj grad baseret på skøn, og der vil givetvis være behov for justering af skemaerne undervejs i forløbet.

Grundlæggende forudsætninger:

- Aktiviteterne er angivet på målniveau.
- Ud fra overordnede beregninger og foreløbige udmeldinger vil LAG Lemvig, Ringkøbing-Skjern have ca. 3,120 mio. kr. til rådighed i 2015. Der er forudsat samme årligt beløb i hele programperioden. $6 \times 3,120 = 18,720$ mio. kr.
- Der er forudsat en faktor 3, således at det forventes, at hver LAG kr. udløser yderligere to kr. i finansiering.
- Hvor punkterne refererer til områdets styrkepositioner, forventes projektinitiativerne at komme fra virksomheder, iværksættere og aktører i området.

Ad F.3) Aktiviteter og aktivitetsskema

Erhvervsrettede mål og aktiviteter <i>Aktiviteterne skal relatere sig til følgende temaer:</i>	Totale investeringer <i>Projekternes samlede investeringer</i>		Antal projekter	Antal bevarede job <i>Målt som fultidsjob</i>	Antal nye job <i>Målt som fultidsjob</i>	Værdiforøgelsen <i>Målt i omsætning som følge af projektet (kr.)</i>
	Kroner	% andel af total				
<ul style="list-style-type: none"> Etablering af nye og udvikling af eksisterende mikrovirksomheder og små virksomheder Erhvervsrettede samarbejdsaktiviteter <i>(netværk, klynger m.v.)</i> 						
Mål: Iværksættervirksomheder (nicheiværksættere)						
Aktivitet 1: Koncept for nicheiværksætter	200.000	2,9	1	0	0	0
Aktivitet 2: Koncept for e-handel og distancearbejdspladser.	500.000	7,4	2	2	2	0
Aktivitet 3: Arbejdskraft og arbejdsmarked	100.000	1,5	1	0	0	0
Aktivitet n: Konkrete projekter	6.000.000	88,5	8	2	2	2.000.000
Total	6.800.000	100	12	4	4	2.000.000
Bemærkninger: De generelle bemærkninger, jf. ovenfor. Der tænkes iværksat et projekt, som skal udvikle en forretnings- og inspirationsmodel for niche iværksætter og et par andre grundlæggende projektiltag. Dernæst forventes et antal projekter med nicheiværksættere inden for styrkeområderne.						

Erhvervsrettede mål og aktiviteter Aktiviteterne skal relatere sig til følgende temaer: <ul style="list-style-type: none"> Etablering af nye og udvikling af eksisterende mikrovirksomheder og små virksomheder Erhvervsrettede samarbejdsaktiviteter (netværk, klynger m.v.) 	Totale investeringer Projekternes samlede investeringer		Antal projekter	Antal bevarede job Målt som fultidsjob	Antal nye job Målt som fultidsjob	Værdiforøgelsen Målt i omsætning som følge af projektet (kr.)
	Kroner	% andel af total				
Mål: Projekter, som udnytter områdets naturlige forudsætninger – kommercielle naturprojekter på naturens præmisser						
Aktivitet 1: Større samarbejdsprojekter, som inkluderer flere aktører	10.000.000	66,7	3	0	3	3.000.000
Aktivitet 2: Mindre projekter med 1-3 aktører	5.000.000	33,3	10	2	2	1.500.000
Total	15.000.000	100	13	2	5	4.500.000
Bemærkninger: De generelle bemærkninger, jf. ovenfor. Projekterne forventes primært iværksat af lokale aktører. Der forventes en høj grad af samarbejde på tværs af lokal geografi, forskellig aktører mv.						

Erhvervsrettede mål og aktiviteter <i>Aktiviteterne skal relatere sig til følgende temaer:</i>	Totale investeringer <i>Projekternes samlede investeringer</i>		Antal projekter	Antal bevarede job <i>Målt som fultidsjob</i>	Antal nye job <i>Målt som fultidsjob</i>	Værdiforøgelsen <i>Målt i omsætning som følge af projektet (kr.)</i>
	Kroner	% andel af total				
<ul style="list-style-type: none"> Etablering af nye og udvikling af eksisterende mikrovirksomheder og små virksomheder Erhvervsrettede samarbejdsaktiviteter <i>(netværk, klynger m.v.)</i> 						
Mål: Konkrete projekter rettet i forbindelse med områdets styrkepunkter						
Aktivitet 1: Projekter, fødevareområdet	4.500.000	25	12	1	2	2.000.000
Aktivitet 2: Projekter, turismeområdet	4.500.000	25	12	1	2	2.000.000
Aktivitet 3: Projekter, energiområdet	4.500.000	25	12	1	2	2.000.000
Aktivitet 4: Projekter, industri/produktion	4.500.000	25	4		2	2.000.000
Total	18.000.000	100	40	3	8	8.000.000
Bemærkninger: De generelle bemærkninger, jf. ovenfor. Projekterne forventes primært iværksat af lokale aktører. Der forventes en høj grad af samarbejde på tværs af lokal geografi, forskellig aktører mv.						

Mål og aktiviteter, der forbedrer rammevilkårene for udvikling af landdistrikterne <i>Aktiviteterne skal relatere sig til følgende temaer:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Basale serviceydelser</i> • <i>Byfornyelse og bevarelse af kulturarven</i> 	Totale investeringer <i>Projekternes samlede investeringer</i>		Antal projekter	Befolkning i landdistrikterne, der får fordel af aktiviteterne <i>Antal personer</i>
	Kroner	% <i>Andel af total</i>		
Mål: Bosætningsaktiviteter				
Aktivitet 1: Bosætningsaktiviteter rettet mod specifikke målgrupper	1.000.000	1,8	10	2.000
Aktivitet 2: Unge involveres i bosætningsproblematikken	1.000.000	1,8	4	5.000
Aktivitet 3: Lokale initiativer for bevarelse af kulturarv, fornyelsesprojekter i landsbyer og basale serviceydelser	15.000.000	26,4	50	20.000
Total	17.000.000	29,9	64	27.000
Bemærkninger: De generelle bemærkninger, jf. ovenfor.				

G. Andre planlagte mål og målsætninger

G.1. Beskriv her eventuelle andre mål og målsætninger, som aktionsgruppen planlægger, men som ikke søges medfinansieret under Landdistriktsprogrammet

Ad G.1)

LAG Lemvig, Ringkøbing-Skjern har ikke på nuværende tidspunkt konkret planlagt initiativer ud over dem i landdistriktsprogrammet. Det er dog hensigten, at man løbende vil afsøge muligheden for deltagelse i andre aktiviteter, som naturligt relaterer sig til aktionsgruppens virke. Primært ud fra et ønske om, at kunne medvirke som en central aktør i udviklingsarbejdet i aktionsgruppens geografiske område.

Det vil således være muligt for såvel bestyrelsen som for koordinator at deltage i fremtidige aktiviteter, som understøtter formålet med LAG og udviklingsstrategien – såvel i forhold til forberedende aktiviteter som i forhold til konkret projektdeltagelse.

H. Aktionsgruppens forvaltning af strategiens gennemførelse

H.1

Strategien i forhold til Leader principperne:

Arbejde med netværk og klynger samt en helhedsorienteret tilgang til lokal udvikling, der integrerer forskellige sektorer og interessegrupper.

Innovation.

Ad H.1)

1.1 Medlemmerne:

Først og fremmest vil der ved realisering af strategien være fokus på at involvere medlemmerne. Dette sker for at give et bredt ejerskab til LAG. Involveringen vil ske via:

- Hjemmeside.
- Nyhedsbreve efter behov.
- Medlemsmøder og generalforsamlinger.
- Pressemeddelelser, som skal skærpe interessen for at blive en del af LAG fællesskabet.

1.2 Anden samarbejde:

Pr. tradition er der et godt samarbejde mellem foreningslivet og LAG i de to kommuner. Dette samarbejde vil blive videreført, f.eks. via:

- Fælles møder og andre initiativer.
- Afsøgning af muligheder for fælles projekter, herunder mulighederne for at lokale foreninger kan medvirke ved realisering af strategien.

1.3 Samarbejde med offentlige myndigheder:

I den forgangne periode har der været et godt og tillidsfuldt samarbejde mellem de to tidligere LAG, de to kommuner og Region Midtjylland. Det forventes, at der kan bygges videre på dette, f.eks. via:

- Begge kommuner og regionen er repræsenteret i aktionsgruppens bestyrelse, og det giver i sig selv gode muligheder for afstemning af samarbejdet.
- Der vil fortsat være konkrete møder mellem LAG og kommuner i realisering af fælles projekter, afstemning af tiltag o.a.

- Region Midtjylland har i den afsluttede program periode varetaget opgaven med at samle repræsentanter for LAG'erne i regionen, kommunale repræsentanter og relevante repræsentanter fra regionen til fælles møder. Bestyrelsen håber, at dette initiativ vil blive taget op igen i den kommende periode.
- Det forventes, at der i programperioden vil blive fælles projekter, hvor offentlige myndigheder og LAG vil samarbejde om realisering af konkrete projekter.
- De to kommuner og Region Midtjylland har alle godkendt strategien. I godkendelsen Fra Region Midtjylland konstateres, at man finder, at strategien er generel og overordnet. Dette forhold har været drøftet i bestyrelsen, og bestyrelsen finder, at blandingen mellem konkrete initiativer, som bestyrelsen vil tage straks efter godkendelse af LAG, og åbne projektinvitationer inden for de udvalgte styrkeområder, er det niveau bestyrelsen ønsker at lægge fra starten af programperioden. Bestyrelsen har indlagt evaluering af udviklingsstrategien ved afslutningen af hvert år, og her vil det blive vurderet, om strategien skal revideres. Strategien har med andre ord den detaljeringsgrad, bestyrelsen ønsker som start på den nye programperiode – og som er mulig set i sammenhæng med den tid, der er til rådighed til demokratisk proces og drøftelse i bestyrelsen.

1.4 Netværksaktiviteter:

Den nye aktionsgruppe har planer om etablering af to netværk i den kommende programperiode:

- Et netværk, som skal arbejde med bosætningsinitiativer på et mere generelt niveau. Netværket har til formål at videregive gode eksempler og erfaringsudveksle. Desuden skal netværket bidrage til at gøre det mere naturligt at samarbejde på tværs af sognegrænser – og på tværs af den kommunegrænse, som er i den nye LAG. LAG vil være initiativtager til netværket, som gennem perioden skal søges forankret, således at det kan fungere selvstændigt senest ved programperiodens slutning.
- Et unge netværk. At gøre området mere attraktivt for unge er et vigtigt element i en forbedret bosætning og mere hensigtsmæssig aldersfordeling. Det skal forsøges at etablere et unge netværk, hvor unge bidrager med ideer og kan være med til at sætte dagsordenen for konkrete projekttiltag.

Der vil i øvrigt i LAG arbejdet i den kommende periode være fokus på at tilskynde til netværksdannelse generelt, idet erfaringsudveksling og udnyttelse af hinandens ressourcer vil være et par af nøglerne til en god udvikling i området. Bestyrelsen forventer at kunne medvirke til dannelse af netværk indenfor erhvervsområdet, ikke mindst netværk for iværksættere. De konkrete muligheder og projekter vil være med til at definere disse i løbet af programperioden.

1.5 Samarbejdsprojekter.

Begge de to tidligere LAG'er har i den forgangne periode været involveret i samarbejdsprojekter, som har involveret forskellige aktører, blandt andet et forsøg på opstart af et internationalt samarbejdsprojekt. LAG Lemvig, Ringkøbing-Skjern har ikke i strategiprocesen haft fokus på konkrete områder, hvor samarbejdsprojekter skal indgå, men bestyrelsen ønsker deltagelse i samarbejdsprojekter og er åben for deltagelse med alle typer af aktører. Bestyrelsen vil gennem projektperioden også overveje mulighederne for selv at tage initiativ til samarbejdsprojekter.

Af naturlige samarbejdspartnere i projekter ses Region Midtjylland og de to kommuner, ligesom det vil være naturligt at etablere samarbejde med nabo LAG'er, som der tidligere har været et godt samarbejde med – bl.a. om fælles projekter.

1.6 Erhvervsforhold.

Bestyrelsen håber, at indsatsen i den kommende periode vil rumme mange nye erhvervsinitiativer. For at hjælpe initiativerne på vej tages initiativ til netværksmøder, i starten primært rettet mod iværksættere og

på lidt længere sigt rettet mod etablering af netværk og klyngedannelse.

Initiativerne er inspireret af de debatmøder, som blev afholdt i forbindelse med det forberedende strategiarbejde, hvor etablerede erhvervsfolk medvirkede og inspirerede andre. Modellen med debatmøderne forventes anvendt til netværksmøderne.

Netværksmøderne afholdes med områdets naturlige styrkepunkter som tema.

2.1 Innovation

Innovative elementer forventes at være tiltag i aktiviteterne og hovedparten af projekterne i den kommende programperiode.

Konkret arbejdes der med følgende initiativer, som søges afprøvet:

- Nicheiværksætter. Forsøg på at skabe et koncept for nicheiværksætter.
- Lokale fødevarer. Forsøg på etablering af et tydeligt samarbejde fra producent til salgsled.
- Uddannelse og viden. Forsøg på at etablere en platform for, dels hvordan arbejdsstyrken sikres uddannelsesmuligheder, dels i forhold til virksomhedernes muligheder for at kunne trække på relevant viden.
- Hvordan kan moderne teknologi komme til at styrke erhvervslivet, hvordan kan e-learning og nethandel udnyttes til at eliminere ulempen ved at bo i et udkantsområde.

3.1 Bottom up

Dette centrale element i Leader princippet vil blive taget meget alvorligt i den kommende programperiode. Det vil således blive prioriteret, at de konkrete projekttiltag i første omgang kommer fra medlemmerne, græsrodderne, iværksætterne o.a.

Bestyrelsen og koordinatoren skal primært inspirere, informere, sparre og hjælpe og i mindre grad selv tage de konkrete projektinitiativer.

3.2 Erfaringer fra tidligere programperiode

Bestyrelsen for LAG Lemvig, Ringkøbing-Skjern lægger meget vægt på, at de indvundne erfaringer og de etablerede samarbejder fra den tidligere LAG periode inddrages i arbejdet i den kommende periode

H. 2 Aktionsgruppens organisering, beslutnings- og evalueringsprocedurer

Aktionsgruppen plan for gennemførelse af:

- Gennemførelse af bestyrelsesmøder
- Jobbeskrivelse for koordinator, ansættelsesforhold og bestyrelsens arbejdsgiverfunktion over for koordinator.
- Procedure for administration af driftsmidlerne og af projektmidlerne. Procedure der sikrer habilitet i bestyrelsen og koordinatorens arbejde
- Sikring af gennemsigtighed ved de valgte prioriteringskriterier og pointsystemer til brug ved vurdering af indkomne projektansøgninger.
- Sammenhæng til kommuners og regions udviklingsplaner og tiltag.
- Procedure for den løbende overvågning og evaluering af udviklingsstrategiens gennemførelse.
- Hvordan bestyrelsen løbende vil sikre den nødvendige viden og kompetencer.

Ad H.2)

Der henvises til vedlagte bilag H 2.

I. Finansiering af strategien og tidsplan

I.1. Finansiering og tidsplan

Fordeling mellem drifts- og projektmidler fra Landdistriktsprogrammet i perioden 2015-2020.
Budget for driftsmidlerne (bestyrelsesmøder, koordinator, kompetenceudvikling af bestyrelse og koordinator, informationsaktiviteter, mm.)

Overvejelser og konkrete muligheder, der er i lokalområdet for yderligere finansiering af strategiens gennemførelse og medfinansiering af projekter.

Tidsplan for strategiens forventede gennemførelse i perioden 2015 – 2020.

Ad I.1)

Bestyrelsen forventer at have en ramme på 3,9 mio. kr. til rådighed per år i programperioden. Rammen ønskes anvendt således:

- 80 % til projekter, kr. 3.120.000
  - 20 % til drift og administration, kr. 780.000
- per år

Driftsbudget er vedlagt som bilag I 1

Tidsplan for gennemførelse:

- På tidspunktet for udfærdigelse af strategien kan bestyrelsen ikke udarbejde konkret tidsplan. Indholdsmæssigt vil strategien blive gennemført med målene i punkt F 2 som styringspunkter. Som det ses ved udfærdigelse af strategien vil alle punkter komme til at strække sig over hele programperioden, men i forbindelse med den årlige gennemgang af strategien, hvor det vurderes, om strategien skal ændres, vil det tidsmæssige perspektiv også blive overvejet, herunder om der er behov for at fremskynde nogle aktiviteter under nogle af målene, eller om nogle af målene kan "lukkes".

J. Prioriteringskriterier for udvælgelse af ansøgninger til tilskud

J.1.

Prioriteringen af projekter, som LAG'en ønsker at indstille til tilsagn, skal kunne dokumenteres på et objektivt og systematisk grundlag. Til formålet har Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter defineret 8 projektprioriteringskriterier, som skal indgå i prioriteringen af alle ansøgte projekter. Disse kriterier skal således indgå i strategien:

1. Projektbeskrivelse
2. Synlighed
3. Relevans
4. Lokal forankring
5. Samarbejde
6. Innovation
7. Udbytte (Økonomiske effekter, Miljømæssige effekter, Klimaeffekter, Sociale effekter og Kulturelle effekter)
8. Bæredygtighed

Listen af kriterier er ikke prioriteret. Der kan ikke ændres i disse standardkriterier, *men aktionsgruppen kan tilføje sine egne kriterier under de enkelte punkter.*

Der bør dog kun tilføjes flere kriterier eller uddybende kriterier hvis det er nødvendigt for at dække de mål, indsatsområder og prioriteter, som aktionsgruppen vil arbejde efter i udviklingsstrategien.

For eksempel:

Under punkt 2 om synlighed kan tilføjes; projektets synlige effekt og værdi som demonstration og inspiration for andre

Under punkt 5 om samarbejde kan tilføjes; samarbejde mellem øsamfund.

Under punkt 7 om udbytte kan tilføjes; bevaring og udnyttelse af området kulturhistoriske værdier

Kriterierne vil senere blive udmøntet i et pointsystem, som er under udvikling. Aktionsgrupperne vil derfor senere skulle arbejdes videre med de kriterier, som anføres i strategien.

Ad J.1)

Bestyrelsen for LAG Lemvig, Ringkøbing-Skjern tager de anførte kriterier til efterretning og vil implementere dem i processen med behandling af projektansøgninger. Når pointsystemet er endeligt udmøntet, vil bestyrelsen vurdere, om der er behov for at supplere med yderligere lokale kriterier.

K. Bemærkninger og eventuelle andre overvejelser, aktionsgruppen har gjort sig

K.1. Eventuelle bemærkninger og overvejelser
Ad K.1) Tilvejebringelsen af denne udviklingsstrategi er foregået inden for et forholdsvis kort tidsforløb. Bestyrelsen finder, at strategien danner et godt grundlag for arbejdet i den nye programperiode. Vi vil foretage løbende opfølgninger på hele strategien med henblik på, om målene nås på tilfredsstillende vis, og om udviklingen nødvendiggør justeringer. I strategien er indbygget konkrete handlingspunkter, som bestyrelsen vil gå i gang med straks, når godkendelser er formelt på plads. Desuden ønsker bestyrelsen åbne projektmuligheder inden for de vedtagne styrkeområder. Bestyrelsen finder således, at strategien giver et godt fundament for at få begyndt den kommende programperiode, og at den vil være et godt styrings- og planlægningsværktøj.

L. Underskrifter

(skal underskrives af ansøger/formanden og 2 bestyrelsesmedlemmer i forening - tegningsret)

Dato: 20-11-2014	Formandens navn (blokbogstaver): Bente Tang
	Formandens underskrift:
	Jeg erklærer, at de afgivne oplysninger ovenfor er korrekte, og at jeg ikke har modtaget andre EU-tilskud til projektet og at jeg ikke har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.
Dato: 20-11-2014	Bestyrelsesmedlems navn (blokbogstaver): Ove Damgaard (Næstformand)
	Bestyrelsesmedlems underskrift:
	Jeg erklærer, at de afgivne oplysninger ovenfor er korrekte, og at jeg ikke har modtaget andre EU-tilskud til projektet og at jeg ikke har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.
Dato: 20-11-2014	Bestyrelsesmedlems navn (blokbogstaver): Jørgen Bilgrav
	Bestyrelsesmedlems underskrift:
	Jeg erklærer, at de afgivne oplysninger ovenfor er korrekte, og at jeg ikke har modtaget andre EU-tilskud til projektet og at jeg ikke har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.

